

Kompis Sverige

Stockholm 28 oktober 2024

Regeringskansliet,
Arbetsmarknadsdepartementet
Diarienummer A2024/00878

Kompis Sveriges remissyttrande på slutbetänkandet Styrkraft för lyckad integration (SOU 2024:41)

Generella synpunkter

Kompis Sverige ser positivt på utredningens förslag om att samhällets riktade insatser vid behov kan nå en bredare grupp utrikes födda under en längre tid och inte enbart nyanlända, ett mer kunskapsbaserat och strukturerat arbetssätt inklusive en ökad nationell styrning, samt att social integration föreslås bli ett av fem delmål för att nå utredningens föreslagna övergripande integrationspolitiska mål.

Kompis Sverige vill betona behovet av att både identifiera och satsa på fungerande skalbara lösningar för social integration till asylsökande, nyanlända personer och anhöriginvandrare, samt dito för de många utrikesfödda som bott i Sverige ett flertal år och fortfarande inte deltar fullt ut i samhället.

Integrationslösningar måste upplevas relevanta och tillgängliga av målgruppen för att de ska fungera. Detta kräver målgruppsanpassning.

Civilsamhället spelar en viktig roll för att nå delmålet om social integration. För att uppnå social integration måste Socialstyrelsen prioritera insatser som lyckas bygga relationer mellan nya svenskar och det svenska samhället och därigenom tidigt möter nya svenskars behov av nätverk, tillgång till funktionell språkträning och praktisk kunskap om hur samhället fungerar. En princip Kompis Sverige vill betona som viktig är likvärdig tillgång till integrationslösningar för Sveriges 290 kommuner.

Kompis Sverige tillstyrker i stora delar utredningens förslag, men lämnar synpunkter och förslag i syfte att bidra till integrationspolitikens styrning.

Kompis Sverige avstyrker förslaget om att avskaffa etableringstillägget.

Specifika synpunkter

4.2.3 Myndigheternas redovisning ska vara uppdelad efter svensk respektive utländsk bakgrund

Kompis Sverige tillstyrker förslaget om att myndigheter med verksamhet av betydelse för att bedöma utvecklingen av integrationen ska, när det är relevant, redovisa statistik, uppföljningar och analyser uppdelade efter födelseregion eller efter svensk respektive utländsk bakgrund.

Kompis Sverige tillstyrker betydelsen av att kunna bryta ned statistik på utrikesfödda och personer med utländsk bakgrund utifrån olika variabler så att den möjliggör analysarbete, och kan bidra till att exempelvis målgruppsanpassa integrationsinsatser för hög träffsäkerhet.

4.3 Sektorsansvar införs för vissa myndigheter

Kompis Sverige tillstyrker att Socialstyrelsen får ansvar för det femte delmålet: social integration, och att; följa utvecklingen, bidra till att målet nås, vara samordnande-, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter, samt förse regeringen med en årlig rapport om utveckling av resultat.

Kompis Sverige föreslår att Socialstyrelsen får i uppdrag att inrätta och fördela ett verksamhetsstöd för social integration riktat till civilsamhället för ett effektivt utnyttjande av skattemedel, samt att det ska gå till långsiktig och beprövad verksamhet som i hög utsträckning bedöms bidra till måluppfyllnad. Kompis Sverige vill betona vikten av att verksamhetsstödet riktas till organisationer som skapar möten mellan nya och etablerade svenskar då integration och i synnerhet social integration är en ömsesidig process. Därtill bör bedömningar vid fördelning av verksamhetsbidrag göras utifrån aktuellt behov samt lösningens förmåga till skalbarhet.

Kompis Sverige ser att verksamhetsstödet för social integration med fördel kan ersätta de paragraf 37a-medel Arbetsmarknadsdepartementet årligen bemyndigar Länsstyrelsen i Jönköping dela ut för flyktingguide- och språkvänsverksamhet. Bakgrunden är att Kompis Sverige bedrivit ett antal P37-a-finansierade projekt på olika platser i landet, samt kartlagt 115 P37a-projekt som beviljats mellan 2015-2020 i 92 kommuner, och exempelvis funnit att två av tre projekt avslutats efter projekttiden. Därtill fanns endast 20% av projekten kvar i någon form fem år efter avslutat projekt. I praktiken är också civilsamhällesorganisationer ofta drivande part, trots att kommunen enligt styrande förordning (2010:1122) skall vara ansvarig projektpart.

4.4.2 Nationella integrationsrådets ledning och organisation

Kompis Sverige föreslår att Delegationen för migrationsstudier (Delmi) har en representant i det nationella integrationsrådets ledning utifrån såväl kommitténs uppdrag som kommitténs upparbetade kunskapskapital på integrations- och migrationsområdet. Vi tror att Delmi utgör ett bra komplement till de sektorsansvariga myndigheterna, och kommer tillföra värdefulla perspektiv när det kommer till att göra bedömningar av utvecklingen av

integrationen som sedan kan användas av regeringen för att bedöma om Sverige närmar sig målet.

4.6 En nationell strategi behövs för överblick och sammanhang

Kompis Sverige tillstyrker utredningens förslag att upprätta en sektorsövergripande integrationspolitisk nationell strategi för att följa utvecklingen mot mål och delmål på ett systematiskt sätt och över en längre tid.

Kompis Sverige hoppas att strategin kommer bidra till en mer evidensbaserad, syftesdriven och effektiv styrning mot det övergripande integrationspolitiska målet och dess delmål.

5.4.3 Uppföljning av delmålet om språklig integration

Kompis Sverige tillstyrker likt utredningen det informella lärandets betydelse för såväl språkutveckling som för att upprätthålla en upparbetad god språkkunskap.

Samtidigt som vi förväntar oss att den nyanlände ska ta ansvar för sin egen språkutveckling måste vi erbjuda förutsättningar som gör det möjligt.

Kompis Sverige föreslår därför att se över hur nuvarande undervisningsmetoder inom ramen för svenska för invandrare, kan kompletteras med informell språkinläring och att lägga in informell språkträning i kursplanerna.

5.4.6 Uppföljning av delmålet om social integration

Kompis Sverige ser behov av ytterligare indikatorer för att följa upp utveckling mot delmålet social integration. Utifrån vår förståelse av delmålet, samt exempel från till exempel Kanada föreslår vi att också följa: upplevd tillhörighet till sitt lokalsamhälle, egenupplevd diskriminering under de senaste fem åren, antal vänner bosatta i samma område/stad målgruppen upplever att de kan prata fritt med om vad som händer i deras liv och som de känner sig bekväma att be om hjälp till.

5.5 En integrationsbarometer för uppföljning av den självupplevda integrationen

Kompis Sverige tillstyrker utredningens förslag om en integrationsbarometer utifrån behovet att komplettera exempelvis registerdata, och att integrationsbarometern utvecklas i samråd med forskare på integrationsområdet samt det nationella integrationsrådet.

Kompis Sverige ser samtidigt utmaningar med integrationsbarometern. Utifrån SCBs nuvarande underlag kan vi notera en generell underrepresentation av utrikesfödda. Kompis Sverige vill skicka med en synpunkt om att undersöka om det är mer motiverat att se över hur SCB i sina mätningar generellt kan uppnå en bättre representation av utrikesfödda, genom exempelvis metodutveckling, än att inrätta en särskild integrationsbarometer. Därtill ser Kompis Sverige ett behov av att tydliggöra integrationsbarometerens syfte ytterligare, och att säkerställa att integrationsbarometern tillför till existerande kunskapsunderlag på ett effektivt sätt.

Kompis Sverige föreslår att integrationsbarometerns syfte skall vara att samla in kunskap om faktorer som underlättar för nyanlända att bli en del av det svenska samhället samt att detta inkluderar de nyanländas egna upplevelser.

8.3 Uppdraget att avskaffa etableringstillägget och bostadsersättningen

Kompis Sverige avstyrker förslaget om ett avskaffande av etableringstillägget. Detta då vi ser en risk att förslaget medför försämrade incitament, särskilt för kvinnor, att etablera sig på arbetsmarknaden samt kan öka risker för ekonomisk utsatthet och barnfattigdom.

Natassia Fry
Ansvarig offentlig sektor, civilsamhälle och akademi

Johan Bäckström
Verksamhetschef